

ÜHINEMISDOKUMENT

Teema: EUROOPA LIIDU ÜHINE SEISUKOHT
— Teemavaldkond 3. Konkurentsivõime ja kaasav majanduskasv

ÜHINEMISLÄBIRÄÄKIMISED

Ukraina

ELi ÜHINE SEISUKOHT

(pärast Ukraina läbirääkimisseisukoha AD 30/26 CONF-UA 6 esitamist)

Läbirääkimiste teemavaldkond: 3

Konkurentsivõime ja kaasav majanduskasv

Sisaldab alljärgnevaid peatükke: 10 – Digiüleminek ja meedia, 16 – Maksustamine, 17 – Majandus- ja rahapoliitika, 19 – Sotsiaalpoliitika ja tööhõive, 20 – Ettevõtlus- ja tööstuspoliitika, 25 – Teadus ja uurimistegevus, 26 – Haridus ja kultuur, 29 – Tolliliit.

Käesolev Euroopa Liidu seisukoht põhineb Ukrainaga peetava ühinemiskonverentsi jaoks kujundatud üldisel seisukohal (AD 9/24 CONF-UA 2) ning selle suhtes kohaldatakse eelkõige järgmisi nimetatud üldises seisukohas heakskiidetud läbirääkimispõhimõtteid:

- Ukraina või ELi poolt konkreetse läbirääkimispeatüki suhtes väljendatud arvamus ei mõjuta mingil viisil seisukohta, mis võidakse võtta teiste peatükkide suhtes,
- läbirääkimiste käigus konkreetsete peatükkide osas saavutatud kokkuleppeid, isegi osalisi kokkuleppeid, ei saa pidada lõplikeks, kuni on saavutatud üldine kokkulepe kõigi peatükkide osas,

ning samuti läbirääkimisraamistiku punktides 5, 12, 42, 49, 50, 51 ja 52 sätestatud nõudeid.

EL innustab Ukrainat jätkama oma õigusaktide vastavusse viimist ELi *acquis*'ga ning viimase tõhusat rakendamist ja jõustamist ning üldiselt töötama juba enne ühinemist välja ELi poliitikate ja vahenditega võimalikult sarnased poliitikad ja vahendid.

EL märgib, et oma seisukohas AD 30/26 CONF-UA 6 kiitis Ukraina 7. oktoobril 2026 kehtinud, 3. teemavaldkonda käsitleva ELi *acquis*' heaks ning teatas oma valmisolekust seda rakendada Euroopa Liiduga ühinemise kuupäeval, välja arvatud 16. ja 17. peatüki valdkondades, mille puhul taotles Ukraina üleminekuperioode allpool sätestatud viisil.

Kokkuvõtliku vastusena Ukraina taotlustele üleminekuperioodide ja erandite saamiseks tuletab EL meelde oma üldist läbirääkimisseisukohta, et üleminekumeetmed on erandlikud, nende kestus ja ulatus on piiratud ning nendega kaasneb kava, milles on selgelt määratletud *acquis*' ülevõtmise etapid. Üleminekumeetmed ei tohi kaasa tuua muudatusi ELi normides või poliitikameetmetes, häirida nende nõuetekohast toimimist või viia konkurentsivõime märkimisväärse moonutamiseni siseturul.

1. 10. peatükk – Digiüleminek ja meedia

EL väljendab heameelt selle üle, et Ukraina **institutsiooniline ülesehitus** on hästi struktureeritud ja riik on viinud oma õigusaktid suurel määral vastavusse ELi poliitikaeesmärkidega ning kutsub Ukrainat üles tagama täieliku kooskõla digikümnendi eesmärkidega. EL võtab teadmiseks Ukraina edusammud digipöörde valdkonnas, [eelkõige avalike teenuste digitaliseerimise valdkonnas]. EL peab positiivseks, et Ukraina on üle võtnud rändlust käsitleva ELi *acquis*’, mis võimaldas riigil ühineda „rändle nagu kodus“ alaga alates 1. jaanuarist 2026. EL kutsub Ukrainat täielikult ära kasutama programmi „Digitaalne Euroopa“.

EL võtab teadmiseks, et Ukraina on viinud oma õigusaktid osaliselt vastavusse **elektrooniliste sideteenuste ja infotehnoloogia** valdkonna ELi *acquis*’ga. EL tervitab Ukraina õigusaktide ulatuslikku ELi *acquis*’ga vastavusse viimist seoses rändlust käsitleva *acquis*’ga ning osalist vastavusse viimist e-identimise, avatud andmete ja raadiospektri poliitikaga. EL kutsub Ukrainat üles suurendama jõupingutusi vastavusseviimise protsessi jätkamiseks ning võtma kõik vajalikud meetmed ELi *acquis*’ täielikuks rakendamiseks, sealhulgas vabastama 700 MHz sagedusala teleringhäälingust, samuti rakendama pärast sõjaseisukorra tühistamist 800 MHz sagedusala käsitlevat ELi *acquis*’d.

EL võtab teadmiseks, et Ukraina on viinud oma õigusaktid osaliselt vastavusse **digiteenuste** valdkonna ELi *acquis*’ga. EL tervitab esimesi samme, mida on astunud, et viia Ukraina õigusaktid vastavusse digiteenuste määruse, digiturgude määruse ning ettevõtja ja platvormi vahelisi suhteid käsitleva määrusega, ning kutsub Ukrainat üles jätkama oma jõupingutusi, eelkõige seoses digiteenuste määrusega. EL võtab teadmiseks Ukraina taotluse tehnilise abi saamiseks, et luua pädev reguleeriv asutus, mis hõlmaks muu hulgas digiteenuste rakendamist.

EL võtab teadmiseks, et Ukraina on viinud oma õigusaktid osaliselt vastavusse **digiusalduse ja küberturvalisuse** valdkonna ELi *acquis*’ga. EL kutsub Ukrainat üles viima oma õigusaktid vastavusse ELi digiidentiteedi raamistikuga (EUDI) ja jätkama nende vastavusse viimist küberturvalisuse 2. direktiiviga. Lisaks innustab EL Ukrainat jätkama 5G küberturvalisuse meetmepaketi rakendamist.

EL väljendab heameelt selle üle, et Ukraina on üldises plaanis viinud oma õigusaktid suurel määral vastavusse **audiovisuaalmeedia** teenuseid käsitleva ELi *acquis*'ga ning osaliselt saavutanud vastavuse meediat käsitleva *acquis*'ga. EL rõhutab, et oma õigusaktide vastavusse viimine audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi ja Euroopa meediavabaduse määrusega peab olema Ukraina jaoks prioriteet.

Lisaks märgib EL, et Ukraina ei ole viinud oma õigusakte vastavusse **tehisintellekti ja pooljuhte** käsitleva ELi *acquis*'ga, ning kutsub Ukrainat üles viima oma õigusaktid vastavusse ELi tehisintellektimäärusega ja võtma vajalikke meetmeid, et viia need vastavusse pooljuhte käsitleva *acquis*'ga.

EL peab tervitatavaks asjaolu, et Ukrainal on olemas õigus- ja strateegiline raamistik **digiülemineku ja meedia alal korruptsiooni vastu võitlemiseks**. EL innustab Ukrainat säilitama olemasolevat järelevalvesüsteemi, mis tagab raamistiku elluviimise, pöörates erilist tähelepanu meediasektorile.

2. 16. peatükk – Maksustamine

EL võtab teadmiseks Ukraina taotluse järgmiste üleminekuperioodide saamiseks.

- a. Üleminekuperiood seoses ELi aktsiisinormidega, et mitte kohaldada maksuvabastusi, eelkõige seoses järgmisega.

- 1) Nõukogu 27. oktoobri 2003. aasta direktiivi 2003/96/EÜ (millega korraldatakse ümber energiatoodete ja elektrienergia maksustamise ühenduse raamistik) artikli 14 lõike 1 punkt c, mis käsitleb energiatoodete, mida tarnitakse kasutamiseks laeva mootorikütusena ühenduse territoriaalvetes sõitmiseks (sealhulgas kalapüügiks), välja arvatud eraomanduses olevate lõbusõidulaevade jaoks, ning laeva pardal toodetava elektrienergia aktsiisist vabastamist.

EL leiab, et enne, kui EL saab nimetatud taotluse suhtes seisukoha võtta, on vaja veelgi üksikasjalikumalt teavet. Eelkõige kutsub EL Ukrainat üles täpsustama taotletud üleminekuperioodi ajakava, esitama konkreetsete energiatoodete maksuvabastusi käsitlevate ELi aktsiisinormide järgimise kava ja esitama tõendeid selle rakendamise kohta pärast üleminekuperioodi.

- 2) Nõukogu 19. oktoobri 1992. aasta direktiivi 92/83/EMÜ (alkoholi ja alkoholsete jookide aktsiisimaksude struktuuri ühtlustamise kohta) artikli 27 lõike 1 punktid a, e ja f.

EL leiab, et enne, kui EL saab nimetatud taotluse suhtes seisukoha võtta, on vaja veelgi üksikasjalikumat teavet. Eelkõige kutsub EL Ukrainat üles täpsustama taotletud üleminekuperioodi ajakava, esitama konkreetse alkoholi ja konkreetsete alkoholsete jookide maksuvabastusi käsitlevate ELi aktsiisinormide järgimise kava ja esitama tõendeid selle rakendamise kohta pärast üleminekuperioodi.

- b. Üleminekuperiood seoses eri liikmesriikide sidusühingute vaheliste intressimaksete ja litsentsitasude suhtes kohaldatava ühise maksustamissüsteemiga.

EL leiab, et enne, kui EL saab nimetatud taotluse suhtes lõpliku seisukoha võtta, on vaja veelgi üksikasjalikumat teavet. Eelkõige kutsub EL Ukrainat üles täpsustama taotletud üleminekuperioodi ajakava ja esitama täiendavat teavet mõju kohta, mida ühise maksustamissüsteemi kohaldamine või selle kohaldamise edasilükkamine avaldab piiriüleste intressimaksete ja litsentsitasudega seotud maksutulule ning Ukraina atraktiivsusele investeringute sihtkohana. EL teeb ettepaneku pöörduda taotluse juurde tagasi läbirääkimiste hilisemas etapis.

EL võtab teadmiseks, et Ukraina on viinud oma õigusaktid osaliselt vastavusse **kaudse maksustamise** valdkonna ELi *acquis*'ga. EL kutsub Ukrainat üles viima oma käibemaksualased õigusaktid kooskõlla ELi *acquis*'ga, eelkõige vaadates läbi vähendatud käibemaksumäärade ja käibemaksuvabastuste kohaldamisala ning tugevdades käibemaksu haldamise süsteemi. Lisaks rõhutab EL, et Ukraina peaks viima oma õigusaktid vastavusse energiatoodete, tubakatoodete ning alkoholi ja alkoholsete jookide aktsiise käsitleva ELi *acquis*'ga. See hõlmab ajakava rakendamist, et saavutada järk-järgult kooskõla ELi aktsiisimääradega. Lisaks peab Ukraina viima ELi *acquis*'ga kooskõlla oma alkoholi ja alkoholsete jookide, tubakatoodete ja energiatoodete maksuladustamise süsteemi. Samuti peab Ukraina viima oma õigusaktid vastavusse direktiiviga kapitali suurendamise kaudse maksustamise kohta ning vajalik on täiendava vastavuse saavutamine autode maksustamise valdkonnas.

EL märgib, et Ukraina õigusaktid on osaliselt kooskõlas **otsest maksustamist** käsitleva ELi *acquis*'ga, sealhulgas ühinemisdirektiiviga, ema- ja tütarettevõtjate direktiiviga, intresside ja litsentsitasude direktiiviga, maksustamise vältimise vastase direktiiviga, maksuvaidluste lahendamise mehhanismi direktiiviga ning direktiiviga eri liikmesriikide ema- ja tütarettevõtjate ühise maksustamissüsteemi kohta. EL rõhutab, et kõiki maksumaksjaid, kes kasutavad Euroopa Liidu toimimise lepingu kohast vaba liikumise õigust, tuleb kohelda võrdselt ning ühinemise ajaks tuleb kaotada kõik riiklikud maksualased õigusaktid, millega koheldakse mitteresidendist maksumaksjaid teisiti kui residendist maksumaksjaid.

EL võtab teadmiseks, et Ukraina on viinud oma maksusüsteemi osaliselt vastavusse **halduskoostöö ja digiülemineku** valdkonna ELi *acquis*'ga. EL rõhutab, et Ukraina peab viima oma õigusaktid veelgi enam vastavusse vastastikust abi ja halduskoostööd käsitlevate ELi nõuetega ning suurendama jõupingutusi, et saavutada ühendamine ja koostalitlusvõime ELi digisüsteemidega.

EL tervitab asjaolu, et Ukrainal on olemas struktuurid ja vahendid **korruptsiooni vastu võitlemiseks maksusüsteemis**. EL rõhutab, et Ukraina peab ka edaspidi seadma prioriteediks korruptsiooni ennetamise ja selle eest vastutusele võtmise, suurendades maksuhaldurite usaldusväärsust ja professionaalsust, piirates kaalutlusõigust ja kõrvaldades olemasolevad lüngad, mis hõlbustavad maksudest kõrvalehoidmist. Lisaks kutsub EL Ukrainat üles tugevdama õiguskaitseasutuste suutlikkust maksustamisega seotud korruptsioonijuhtumeid uurida ja nende eest süüdistusi esitada.

EL rõhutab vajadust jätkata reformimeetmete rakendamist riikliku tulustrateegiaga aastateks 2024–2030.

3. 17. peatükk – Majandus- ja rahapoliitika

Nagu on ette nähtud läbirääkimisraamistikus, ei saa Ukrainast kohe pärast ühinemist euroala ega eurosüsteemi liige.

EL väljendab heameelt selle üle, et Ukraina on viinud oma õigusaktid suurel määral vastavusse **rahapoliitikat** käsitleva ELi *acquis*'ga, eelkõige seoses avaliku sektori eelisjuurdepääsu keelamisega. EL kutsub Ukrainat üles astuma vajalikke samme, et viia oma õigusaktid täielikult vastavusse keskpanga sõltumatust käsitleva ELi *acquis*'ga. Eelkõige rõhutab EL, et Ukraina peab tagama Ukraina Riigipanga juhi ja otsuseid tegevate organite liikmete isikliku sõltumatuse, eelkõige seoses ametist vabastamise selgelt määratletud põhjustega kooskõlas ELi *acquis*'ga, ning juurdepääsu kohtulikule kontrollile ja võtma meetmeid, et kaotada valitsuse või parlamendi igasugune mõju Ukraina Riigipanga juhtorganite ja otsuseid tegevate organite üle. EL tuletab meelde, et Ukraina peab pärast sõjaseisukorra tühistamist tagama, et Ukraina keskpank järgib täielikult rahastamiskeeldu. Nagu läbirääkimisraamistikus kirjeldatud, ei liitu Ukraina ELiga ühinemisel automaatselt euroala ja eurosüsteemiga. **Majanduspoliitika** osas märgib EL, et Ukraina tugevdab järk-järgult oma eelarvejuhtimist ning on viinud oma õigusaktid osaliselt vastavusse ELi *acquis*'ga eelarve koordineerimise ja järelevalve, avaliku sektori raamatupidamise ja statistika, makromajanduslike ja eelarveprognooside, arvudes väljendatud eelarve-eeskirjade, riigi rahanduse läbipaistvuse ja riiklike eelarveraamistike ulatuse valdkonnas. EL rõhutab, et on vaja teha täiendavaid jõupingutusi, et parandada makromajandusliku ja riigi rahanduse alase statistika kvaliteeti, täiustada prognoosimisprotsessi, luua sõltumatu eelarveasutus ning viia eelarvealased õigusaktid ja tavad kooskõlla liikmesriikide eelarveraamistikke käsitleva ELi *acquis*'ga. Samuti on vaja teha jõupingutusi, et tagada kvaliteetsete andmete õigeaegne esitamine makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse raames.

EL peab tervitatavaks õigus- ja institutsioonilise raamistiku olemasolu **korruptsiooni vastu võitlemiseks majandus- ja rahapoliitikas**, kuid rõhutab, kui oluline on tagada korruptsioonivastaste meetmete jõuline rakendamine ja hoolikas järelevalve kõigis asjaomastes institutsioonides.

4. 19. peatükk – Sotsiaalpoliitika ja tööhõive

EL võtab teadmiseks, et Ukraina on taganud osalise vastavuse **Euroopa sotsiaalõiguste sambaga**. EL võtab teadmiseks, et Ukraina on pühendunud ELi poliitikale ja põhimõtetele, millest ta lähtub oma sotsiaal- ja tööhõivepoliitikas. EL kutsub Ukrainat üles töötama Euroopa sotsiaalõiguste sambaga suurema kooskõla saavutamise ja selle rakendamise nimel, muu hulgas võttes selleks vastu uued strateegiad ja andmekogumisvahendid ning tagades, et samba eesmärkide, sealhulgas võrdsete võimaluste, õiglaste töötingimuste ning sotsiaalkaitse ja sotsiaalse kaasatuse rakendamise ja saavutamise edendamiseks võetakse kasutusele kõik olemasolevad vahendid.

EL võtab teadmiseks, et Ukraina on viinud oma õigusaktid osaliselt vastavusse **tööõigust** käsitleva ELi *acquis*'ga,¹ ning ergutab Ukrainat oma õigusakte sellega veelgi rohkem vastavusse viima. Täiendavat vastavusse viimist on vaja töötajate teavitamise, nendega konsulteerimise ja nende osalemise, töötingimuste, tööaja ja transpordivaldkonna tööõiguse ning töötajate lähetamise valdkonnas, samas tuleb ka lõpule viia vastavusse viimine majandustegevuse üleviimist käsitleva ELi *acquis*'ga. EL rõhutab, et Ukraina peab tugevdama jõustamis- ja kontrollialast haldussuutlikkust, viies selle vastavusse rahvusvaheliste tööstandarditega.

¹ Maanteedtranspordi valdkonna töötingimusi, tööaega ja töötajate lähetamist käsitleva ELi *acquis*' hindamise kohta vt ELi seisukoht 4. teemavaldkonna 14. peatüki (Transport) kohta.

EL võtab teadmiseks, et Ukraina on viinud oma õigusaktid osaliselt vastavusse **töötervishoiu ja tööohutuse** valdkonna ELi *acquis*'ga. EL märgib samuti, et on vaja jätkata õigusaktide vastavusse viimist ELi töötervishoiu ja tööohutuse *acquis*'ga, sealhulgas raamdirektiiviga, töökoha direktiiviga, puurides maavarasid kaevandavaid tööstusi käsitleva direktiiviga ning direktiividega, mis hõlmavad konkreetseid riske, sealhulgas seoses keemiliste, bioloogiliste ja füüsikaliste mõjuritega, näiteks töökohal asbestiga kokkupuutumist käsitleva direktiiviga, kantserogeensete, mutageensete või reproduktiivtoksiliste ainete direktiiviga ja elektromagnetväljaga kokkupuudet käsitleva direktiiviga. Ukraina peab viima oma õigusaktid vastavusse direktiividega, mis käsitlevad tööd kalalaevade pardal ja raviteenuste osutamist laevadel, ning direktiiviga, mis käsitleb tervishoiusektoris teravate instrumentide põhjustatud vigastusi. Ukraina peab tagama, et riiklikesse õigusaktidesse võetakse üle ka ELi töötervishoiu ja tööohutuse direktiivide täiendused, kui neid ei ole veel üle võetud. Erilist tähelepanu tuleb pöörata ka kehtivate ja tulevaste riiklike töötervishoidu ja tööohutust käsitlevate õigusaktide isikulisele kohaldamisalale, et tagada selle kooskõla ELi töötervishoiu ja tööohutuse direktiivide isikulise kohaldamisalaga. Töötervishoiu ja tööohutuse institutsiooniliste aspektide puhul on Ukraina ettevalmistatuse tase madal. Ukraina peab tugevdama jõustamis- ja kontrollialast haldussuutlikkust, viies selle vastavusse rahvusvaheliste tööstandarditega.

EL võtab teadmiseks, et **sotsiaaldialoogi** valdkonnas on Ukrainal olemas institutsiooniline ja õiguslane üldraamistik. EL rõhutab, et Ukraina peab võtma meetmeid tugevdamiseks oma institutsioonilist raamistikku vastavalt ELi sotsiaaldialoogi valdkonna standarditele ja tavadele, tõhustama nii kahe- kui ka kolmepoolset sotsiaaldialoogi, edendama kollektiivläbirääkimisi ning tagama sotsiaalpartnerite suutlikkuse suurendamise.

EL võtab teadmiseks, et **tööhõivepoliitika** valdkonnas on Ukraina viinud oma õigusaktid osaliselt vastavusse ELi *acquis*'ga, milles käsitletakse tööhõivepoliitika üldraamistikku, sotsiaalmajandust ja õiglast üleminekut, samuti tööhõive toetuskavasid ja noorte tööhõivet. EL tuleb meelde vajadust veelgi tugevdada aktiivseid tööturumeetmeid ja tööhõive toetuskavasid, eelkõige noorte, pikaajaliste töötute ja haavatavate rühmade, sealhulgas puudega töötajate puhul. Tugevdada tuleb ka õigusraamistikku ja institutsioonilist suutlikkust, eelkõige riikliku tööturuameti funktsionaalset suutlikkust. Õiglase üleminekuga seoses rõhutab EL, et Ukraina peab ELi 2030. aasta ning eelkõige 2050. aasta kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise ning heitkoguste vähendamise kohustuste rakendamisel tagama kogu ühiskonda ja kogu valitsemissektorit hõlmava lähenemisviisi, pöörates erilist tähelepanu kliimaneutraalsusele ülemineku jaotuslikule mõjule kõige haavatavamatele elanikkonnarühmadele, kedagi kõrvale jätmata.

EL võtab teadmiseks, et Ukrainas on saavutatud osaline vastavus **sotsiaalkaitse ja sotsiaalse kaasatuse** institutsioonilisi aspekte käsitleva ELi *acquis*'ga. EL võtab samuti teadmiseks, et Ukraina on viinud oma õigusaktid osaliselt vastavusse ELi pikaajalist hooldust ning lastekaitset ja -hoidu käsitleva poliitikaga. EL kutsub Ukrainat üles tugevdama sotsiaalkaitseüsteemi ja parandama sellele juurdepääsu, samuti rakendama iga lapse perekeskkonnas kasvamise õiguse tagamise strateegiat ning arendama edasi oma lapsehoiuteenuseid. EL kutsub Ukrainat üles tagama kõigile abivajajatele võrdne ja taskukohane juurdepääs kvaliteetsetele pikaajalise hoolduse teenustele ning pakkuma toetust mitteametlikele hooldajatele, samuti tegema edusamme puuetega inimeste, sealhulgas eakate puuetega inimeste ja puuetega laste deinstitutionaliseerimisel ja nende iseseisva elu toetamisel.

EL võtab teadmiseks, et Ukraina on viinud oma õigusaktid osaliselt vastavusse ELi *acquis*'ga, milles käsitletakse **mittediskrimineerimist** ning **naiste ja meeste võrdset kohtlemist tööhõives ja sotsiaalpoliitikas**. EL kutsub Ukrainat üles viima oma õigusaktid paremini vastavusse ELi *acquis*'ga ning võtma meetmeid, et tegeleda nende küsimustega, sealhulgas soolise palgalõhega ja naiste piiratud esindatusega otsuseid langetavatel ametikohtadel. EL kutsub Ukrainat üles tagama asjakohaste meetmete rakendamise ning naiste ja meeste tegeliku võrdõiguslikkuse tööhõive- ja sotsiaalpoliitikas.

EL võtab teadmiseks, et Ukraina institutsiooniline ja õiguslane raamistik ei ole vastavuses **Euroopa Sotsiaalfondi (ESF)** käsitleva ELi *acquis*'ga. EL kutsub Ukrainat üles suurendama riigiasutuste suutlikkust, et tagada nende valmisolek ESFi haldamiseks.

EL võtab teadmiseks, et Ukraina on kehtestanud meetmed ja programmid **korruptsiooni vastu võitlemiseks sotsiaal- ja tööhõivevaldkonnas**, ning rõhutab, et tuleks tagada kõnealuste meetmete rakendamine ja tõhusus ning tugevdada sisekontrollisüsteeme ja haldussuutlikkust. Vaja on jätkata vastavusse viimist rikkumisest teatajate kaitset käsitleva ELi *acquis*'ga ning võtta meetmeid töökeskkonna järelevalve usaldusväärsuse ning töökeskkonna järelevalve ja sotsiaalabikuludega seotud vastutuse suurendamiseks.

5. 20. peatükk – Ettevõtlus- ja tööstuspoliitika

EL võtab teadmiseks, et Ukraina on taganud osalise vastavuse **ELi tööstuspoliitika horisontaalsete aspektidega**, eelkõige on tehtud märkimisväärsed edusamme tööstuspoliitika eesmärkide vastavusse viimisel ELi poliitikaeesmärkidega. EL kutsub Ukrainat üles jätkama horisontaalsete aspektidega vastavuse taotlemist. EL rõhutab Ukraina edusamme seoses avalike teenuste digiülemineku, roheline majanduskasvu ja sektoripõhise arenguga. Lisaks kutsub EL Ukrainat üles keskendumata jätkuvalt ELi parimate tavade ja põhimõtete ülevõtmisele nendes valdkondades, tugevdades oma pühendumust kestlikule arengule ning erasektori strateegilisele, institutsiooniliselt pühendumuspõhisele digiüleminekule.

EL võtab teadmiseks, et **ettevõtluspoliitika ja selle vahendite** valdkonnas on Ukrainas saavutatud osaline vastavus ELi VKEde poliitikale ja vahenditele. EL märgib, et Ukraina peab suunama oma tähelepanu rakendamisele, eelkõige keerukate reformide puhul. Kuigi Ukraina osaleb aktiivselt ühtse turu programmi VKEde sambas, mis hõlmab Euroopa ettevõtlusvõrgustikku, programmi „Erasmus noortele ettevõtjatele“ ja euroklastreid, kutsub EL Ukrainat üles tagama koostoime VKEde samba meetmete ja VKEsid toetavate riikliku tasandi meetmete vahel.

EL märgib, et selliste takistuste leevendamine, mis on seotud osalemisega ELi programmides, nagu ühtse turu programm, ning sünergia loomine VKEdes samba meetmete ja VKEsid toetavate riikliku tasandi meetmete vahel võiks suurendada selliste algatuste atraktiivsust nagu programm „Erasmus noortele ettevõtjatele“ ning ELi ja Ukraina klastripartnerlused. Lisaks kutsub EL Ukrainat üles tagama oma õigusaktide täieliku vastavuse maksmist käsitlevale ELi *acquis*'le.

EL võtab teadmiseks, et Ukraina on viinud oma õigusaktid osaliselt vastavusse **tööstussektoreid** käsitleva ELi *acquis*'ga. EL peab tervitatavaks Ukraina edusamme oma õigusaktide vastavusse viimisel ELi *acquis*'ga mitmes tööstussektoris, kusjuures märkimisväärsed jõupingutusi on tehtud näiteks toorme alal. EL peab tervitatavaks Ukraina jõupingutusi oma õigusaktide vastavusse viimiseks ELi kosmosepoliitika eesmärkide ja asjakohaste õigusaktidega. EL kutsub Ukrainat üles looma ehitussektori jaoks tugeva turujärelevalvesüsteemi. Ühtlasi kutsub EL Ukrainat üles jätkama jõupingutusi kõigis sektorites, kus on vaja õigusaktide täiendavat vastavusse viimist ELi *acquis*'ga, sealhulgas turism, ehitus, kaevandamine, toormed, kaitsevaldkond ja terasetööstus.

EL rõhutab, et Ukraina peaks tagama **tööstussektorite** õiglase, turule orienteeritud ja **mittediskrimineeriva toimimise** kooskõlas ELi normide ja standarditega, eelkõige ELi riigiabi eeskirjadega, ning rõhutab, et seda protsessi jälgitakse kooskõlas 8. peatükiga (Konkurentsipoliitika). Ukraina peab karmistama järelevalvemehhanisme ja näitama, et korruptsiooni vähendamisel on saavutatud hoomatav mõju, seda eelkõige suure riskiga sektorites, sealhulgas ehitus- ja toormesektoris, tugevdama äritegevuse ausust nii era- kui ka riigiettevõtetes ning tagama tõelise konkurentsi, läbipaistvuse ja usaldusväärsuse avaliku sektori varade erastamisel.

6. 25. peatükk – Teadus- ja uurimistegevus

EL märgib, et Ukraina on viinud oma õigusaktid osaliselt vastavusse **teadus- ja innovatsioonipoliitikat** käsitleva ELi *acquis*'ga, ning väljendab heameelt selle üle, et Ukraina on täielikult ühinenud liidu teadusuuringute ja innovatsiooni juhtprogrammiga „Euroopa horisont“ ning on õigel teel, et veelgi suurendada oma osalemist raamprogrammis. EL kutsub Ukrainat üles tugevdama ka Ukraina teadusuuringute ja innovatsiooni ökosüsteemi ning sellega kaasnevaid vajalikke meetmeid. EL innustab Ukrainat võtma meetmeid, et edendada koostööd teadusringkondade ja ettevõtjate vahel, ning võtma täiendavaid meetmeid Ukraina innovatsiooni ökosüsteemi integreerimiseks ja Euroopa innovatsioonitegevuse tulemustabelis parema hinnangu saamiseks. Lisaks kutsub EL Ukrainat üles töötama välja ja rakendama aruka spetsialiseerumise strateegiaid.

EL peab tervitatavaks, et Ukraina teeb **teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi „Euroopa horisont“ osas** ning Euroopa teadusruumi loomisel tublisid edusamme. EL kutsub Ukrainat üles tegema teavitustööd ja kaasama veelgi suurema hulga sidusrühmi, eelkõige innovatsiooni valdkonnas. EL märgib, et Ukraina ettevalmistus Euroopa teadusruumiga integreerumiseks on mõõdukas, ning kutsub Ukrainat üles veelgi tugevdama oma suutlikkust Euroopa teadusruumiga integreeruda.

EL tervitab asjaolu, et Ukraina on kehtestanud tõhusa strateegilise ja õigusliku raamistiku **korruptsiooni vastu võitlemiseks teadusuuringute ja teaduse valdkonnas**. EL rõhutab, et Ukraina peab tugevdama oma tõhusust, suurendades allasutuste suutlikkust ja järelevalvet ning tugevdades kontrolli riigi vahendite kasutamise, avaliku sektori varade haldamise ja huvide konfliktide üle.

7. 26. peatükk – Haridus ja kultuur

EL võtab teadmiseks, et Ukraina on viinud oma õigusaktid osaliselt vastavusse **haridust ja koolitust** käsitleva ELi *acquis*'ga. EL võtab teadmiseks Ukraina huvi programmiga „Erasmus+“ ühinemise vastu. EL rõhutab, et Ukraina peab säilitama haridusele piisava eelarve, mis on kooskõlas tema ambitsioonide ja sihtidega. EL kutsub Ukrainat üles tegema täiendavaid jõupingutusi seoses andmete kogumisega ja haridusjuhtimise infosüsteemi kasutamisega poliitika kujundamisel, tagades hariduse allsektorite täieliku koostalitlusvõime ja korrapärase avaliku aruandluse. EL rõhutab, et Ukraina alushariduse ja lapsehoiu reform peab olema rahaliselt jätkusuutlik ning tagama kõigile lastele jätkuva, kaasava ja taskukohase juurdepääsu kvaliteetsele haridusele ja lapsehoiule. EL kutsub Ukrainat üles tegema täiendavaid jõupingutusi, et viia ellu pädevustel põhinevat haridust, toetada õpetajaid ja koolitajaid asjakohaste vahendite ja koolitustega tõhusa kvaliteetse õppe pakkumiseks, ning tugevdama digioskusi kõigil haridustasemetel. Lisaks kutsub EL Ukrainat üles kõrghariduse valdkonnas täielikult täitma Bologna protsessi peamisi kohustusi ja tagama kooskõla Tirana ja Rooma kommünikeedega, eeskätt sotsiaalse mõõtme ja akadeemiliste väärtuste osas. EL märgib, et Ukraina peab seadma prioriteediks ülemineku kõrgharidusasutuste institutsioonilisele akrediteerimisele. EL tuletab meelde, et Ukraina peab tegema piisavaid edusamme Euroopa kõrgharidusruumi osas seatud eesmärkide saavutamisel ning peab kehtestama järelevalvesüsteemi, mis neid usaldusväärselt jälgib.

EL võtab teadmiseks, et Ukraina on viinud oma õigusaktid osaliselt vastavusse **kutseharidust ja -õpet** ning töölase konkurentsivõime jaoks vajalikke oskusi ja elukestvat õpet käsitleva ELi *acquis*'ga. EL rõhutab, et Ukraina peab tagama piisavad vahendid kutsehariduse ja -õppe süsteemi optimeerimiseks kooskõlas tööturu vajadustega, parandades tütarlaste ja haavatavate rühmade osalemist, sealhulgas suutlikkuse suurendamise ning kutsehariduse õpetajate arvu ja kvaliteedi suurendamise kaudu. EL kutsub Ukrainat üles tugevdama elukestva õppe koordineerimist ja laiendama selle võimalusi. EL kutsub Ukrainat üles edendama ka mikrokvalifikatsioonitunnistuste kasutuselevõttu ja kaaluma isiklike õppekontode loomist. EL väljendab heameelt selle üle, et Ukraina ühines 2025. aastal Euroopa Õpipoisiõppe Liiduga, ning kutsub Ukrainat üles rakendama selles osalemise kaudu nõukogu 2018. aasta soovitus kvaliteetse ja tõhusa õpipoisiõppe Euroopa raamistiku kohta.

EL tervitab Ukraina suuri edusamme **noorte** valdkonnas, märkides samas, et Ukraina on viinud oma õigusaktid osaliselt vastavusse asjaomase ELi *acquis*'ga. EL kutsub Ukrainat üles seadma peamiste eesmärkidena jätkuvalt prioriteediks noorsootöö ja noorte osaluse ning järgima jätkuvalt Euroopa noorsootöö tegevuskava. Samuti kutsub EL Ukrainat üles tagama strateegiliste eesmärkide tulemusliku rakendamise riiklikul ja kohalikul tasandil.

EL võtab teadmiseks, et Ukraina on viinud oma õigusaktid osaliselt vastavusse ELi **spordialase** *acquis*'ga, ning rõhutab, et Ukraina peab jätkama õigusaktide vastavusse viimist ELi spordialase *acquis*'ga ja tugevdama spordieetika meetmeid, sealhulgas dopinguvastast võitlust, head valitsemistava ja võistluste tulemuste kokkuleppimise ennetamist.

EL võtab teadmiseks, et Ukraina on viinud oma õigusaktid osaliselt vastavusse **kultuuri** käsitleva ELi *acquis*'ga, ning väljendab heameelt selle üle, et Ukraina on täielikult ühinenud programmiga „Loov Euroopa“, mis on liidu juhtprogramm kultuuri- ja loomesektori toetamiseks. EL kutsub Ukrainat üles rakendama tõhusalt Ukraina kultuuri arengustrateegiat aastateks 2025–2030, tagama kooskõla direktiiviga 2014/60/EL kultuuriväärtuste tagastamise kohta ja tugevdama institutsioonilist suutlikkust poliitikameetmete tulemuste jälgimiseks. EL kutsub Ukrainat üles võtma vastu selged, läbipaistvad ja tõhusad kultuuripärandi kaitse ja salakaubaveo vastased meetmed ning tagama nende täitmise. EL kutsub Ukrainat üles jätkama kultuuri- ja loomeorganisatsioonidele ning spetsialistidele nende ELi riikide kolleegidega tehtava koostöö võimaluste pakkumist oma kolleegidega ELi riikides, eelkõige jätkates osalemist ELi kultuuri- ja loomesektorite toetamise programmis.

EL peab tervitatavaks Ukraina edusamme **hariduse, noorte, spordi ja kultuuri valdkonna korruptsioonivastases võitluses**. Lisaks kutsub EL Ukrainat üles võitlema korruptsiooni vastu eeskätt kõrghariduse, noorte, spordi ja kultuuripärandi valdkonnas. EL kutsub Ukrainat peale selle üles tagama kohalike ja allasutuste, sealhulgas haridus-, noorte-, spordi- ja kultuuriasutuste terviklikkuse ja vastutuse.

8. 29. peatükk – Tolliliit

EL võtab teadmiseks edusammud, mida Ukraina on teinud, et viia oma õigusaktid vastavusse ELi **tollialase *acquis***'ga. EL võtab rahuloluga teadmiseks, et Ukraina tolliseadustik on suurel määral viidud vastavusse liidu tolliseadustikuga. EL rõhutab, et Ukraina peab jätkama oma õigusraamistiku vastavusse viimist selle valdkonna ELi *acquis*'ga. Ukraina peaks jätkama oma riigisiseste õigusaktide vastavusse viimist liidu tolliseadustiku ja teiseste õigusaktide ning muude liidu tollialaste õigusaktidega, mis käsitlevad näiteks tollimaksuvabastust, intellektuaalomandi õiguskaitse tagamist tollis, kultuuriväärtusi, sularaha, narkootikumide lähteaineid ja kahesuguse kasutusega kaupu.

EL peab tervitatavaks, et Ukrainal on piisav **haldus- ja tegevussuutlikkus** oma praeguste tolliülesannete täitmiseks. EL kutsub Ukrainat üles enne ühinemist veelgi tugevdama oma haldus- ja tegevussuutlikkust ning personali. EL rõhutab, et Ukraina peab jätkama oma olemasolevate IT-süsteemide arendamist ja ajakohastamist kooskõlas ELi nõuetega, et võimaldada koostalitlust ELi digitaalse tollikeskkonnaga, nagu on ette nähtud riikliku tolliteenistuse 2024.–2030. aasta reformikavas. EL tuletab meelde, et Ukraina peab eraldama piisavad rahalised vahendid ja inimressursid kõigi käimasolevate ja kavandatavate ja tulevaste IT-arenduste jaoks, sealhulgas nende jaoks, mis on seotud ELi digitaalse tollikeskkonna edasise arenguga.

EL rõhutab, et Ukraina peab jätkama oma **korruptsioonivastase raamistiku** tugevdamist **tollivaldkonnas**. Ukraina peab parandama riskijuhtimist ja tõhustama koostööd riiklike ametiasutuste ja ametite vahel ning parandama väärkäitumise eest määratavate karistuste tulemuslikku rakendamist ja täitmise tagamist. Lisaks on väga oluline seada prioriteediks riikliku tolliteenistuse reformi õigeaegne rakendamine ja võtta meetmeid korruptsiooniohu vähendamiseks piirkondlikes ja kohalikes büroodes.

Võttes arvesse Ukraina ettevalmistuste hetkeseisu ja eeldusel, et Ukraina täidab 1. teemavaldkonna vahekriteeriumid, ning lähtudes arusaamast, et Ukraina peab jätkama edusammude tegemist seoses oma õigusaktide vastavusseviimisega allpool nimetatud peatükkidega hõlmatud ELi *acquis*'ga ja nimetatud *acquis*' rakendamisega, ja ilma et see piiraks 3. teemavaldkonna täiendavates kriteeriumides kehtestatud lisatingimuste kohaldamist, märgib EL, et need peatükid võib sulgeda üksnes ajutiselt ja alles siis, kui EL on leidnud, et täidetud on järgmised kriteeriumid.

10. peatükk – Digiüleminek ja meedia

- Ukraina on viinud oma riigisiseseid õigusaktid vastavusse elektroonilist sidet käsitleva ELi *acquis*'ga, sealhulgas sätetega, mis käsitlevad riigi reguleeriva asutuse sõltumatust, digiteenuseid ja -turge, digitaalset usaldust ja küberturvalisust, andmeid, pooljuhte, tehisintellekti ja audiovisuaalmeedia teenuseid.
- Ukraina on näidanud, et tal on piisav haldussuutlikkus, et jõustada ELi *acquis*'ga kooskõlas olevaid riigisiseseid õigusakte elektroonilise side, digiteenuste ja -turgude, digiusalduse ja küberturvalisuse, andmete, pooljuhtide, tehisintellekti ja audiovisuaalmeedia teenuste valdkonnas. Ühinemise ajaks tagab Ukraina täieliku vastavuse meediat käsitleva *acquis*' nõuetele, et tagada meediavabadus ja meedia mitmekesisus. Ukraina tagab ühinemise ajaks ka nõuetekohase haldussuutlikkuse ja vastavate riigi reguleerivate asutuste täieliku sõltumatuse.

16. peatükk – Maksustamine

- Ukraina on viinud oma õigusaktid suurel määral vastavusse ELi *acquis*'ga valdkondades, mis vajavad täiendavat vastavusse viimist, eelkõige otsese ja kaudse maksustamise, sealhulgas käibemaksu, aktsiiside, autode maksustamise ning maksustamisalase halduskoostöö valdkonnas. See hõlmab ajakava vastuvõtmist ja selle rakendamist, et viia energiatooted, alkohol ja alkohoolsed joogid ning tubakatooted järk-järgult vastavusse ELi käibemaksu- ja aktsiisinormidega, tagades kooskõla kohaldamisala, maksuvabastuste ja miinimummääradega. See hõlmab ka teabevahetust, kuritarvitamist ja äriühingute maksustamist käsitlevate normide vastuvõtmist ja rakendamist. Ukraina on viinud oma lihtsustatud maksusüsteemi vastavusse ELi *acquis*'ga.
- Ukraina on tõendanud, et tal on piisav haldussuutlikkus ja ranged nõudmised maksuameti usaldusväärsusele, piisav personal ja vajalik taristu nii kesk- kui ka kohalikul tasandil, et rakendada ja jõustada maksualaseid õigusakte ning tagada tulemusliku maksukogumise ning pidevad jõupingutused korruptsiooni vastu võitlemiseks maksuhalduses. Ukraina on tõendanud, et teabevahetuse keskasutusel ja aktsiisiteabevahetuse keskasutusel on olemas asjakohased struktuurid ja kord, et tagada ühinemise ajaks piisav personal ja töövalmidus.
- Ukraina on teinud piisavaid edusamme oma maksuameti tegevust toetavate IT-süsteemide, sealhulgas asjaomaste ELi süsteemidega ühendamise ja koostalitlusvõimega seotud süsteemide arendamisel, hõlmates käibemaksu ja aktsiisi haldamisega seotud süsteeme, samuti maksustamisalaseks halduskoostööks ja teabevahetuseks vajalike IT-süsteemide loomisel.

17. peatükk – Majandus- ja rahapoliitika

- Ukraina on viinud oma õigusraamistiku vastavusse ELi *acquis*'ga, et tagada Ukraina Riigipanga täielik sõltumatus ja avaliku sektori rahastamise keeld ning teha võimalikuks oma riigipanga täielik integratsioon Euroopa Keskpankade Süsteemiga.
- Ukraina on viinud oma õigusraamistiku vastavusse, et täita riiklikele eelarveraamistikele ette nähtud ELi nõudeid.

19. peatükk – Sotsiaalpoliitika ja tööhõive

- Ukraina on viinud oma tööõiguse ning töötervishoiu ja tööohutuse valdkonna õigusnormid ELi *acquis*'ga vastavusse ning on tõendanud, et tal on ühinemise ajaks olemas piisav haldusstruktuur ja täitevsuutlikkus, et ELi *acquis*' tööõiguse ning töötervishoiu ja tööohutuse norme nõuetekohaselt rakendada, eelkõige tööinspeksioonisüsteemi tugevdamise teel.
- Ukraina on viinud oma õigusaktid vastavusse ELi *acquis*'ga, milles käsitletakse sotsiaalkaitset ja kaasatust ning mittediskrimineerimist, naiste ja meeste võrdset kohtlemist tööhõives ja sotsiaalpoliitikas ning tõendab, et tal on ühinemise ajaks olemas asjakohane haldusstruktuur ning haldus- ja täitevsuutlikkus.
- Ukraina on tõendanud, et tal on piisav suutlikkus – sealhulgas kavandamis- ja operatiivsuutlikkus –, et tagada tööhõive ja sotsiaalpoliitika valdkonna õigusaktide ja poliitikaraamistiku tõhus rakendamine ja täitmise tagamine, edendada tõhusat sotsiaaldialoogi ning tagada suutlikkus hallata tulevikus Euroopa Sotsiaalfondi.

20. peatükk – Ettevõtlus- ja tööstuspoliitika

- Ukraina on kehtestanud vastavate ELi poliitikatega kooskõlas oleva tervikliku tööstusstrateegia ning hakkab seda rakendama.
- Ukraina on tõendanud, et tal on piisav haldussuutlikkus ning et asjaomased ministeeriumid ja asutused koordineerivad omavahel piisavalt.

25. peatükk – Teadus- ja uurimistegevus

- Ukraina on tõendanud, et tal on vajalik rakendussuutlikkus, et tagada teadusuuringutesse ja teadusesse tehtavate investeeringute, eelkõige avaliku sektori poolse rahastamise suurendamine niipea kui võimalik.
- Ukraina on tõendanud, et ta on loonud struktuurid teadusuuringute ja innovatsiooni ökosüsteemi tugevdamiseks ning arendab ja rakendab aruka spetsialiseerumise strateegiaid ja meetmeid, et tõhustada era- ja avaliku sektori koostööd teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas.
- Ukraina on vastu võtnud Euroopa teadusruumi 2025.–2027. aasta tegevuskava ja teeb selle rakendamisel edusamme.

26. peatükk – Haridus ja kultuur

- Ukraina on tõendanud, et ta on võtnud kasutusele vajaliku institutsioonilise ja poliitilise raamistiku ning vastava eelarve planeerimise ja korrupsioonivastased meetmed, millega täita ELi poliitikaeesmärgid hariduse ja koolituse, sealhulgas kutsehariduse ja -õppe, noorte, spordi ja kultuuri valdkonnas. See hõlmab meetmeid, mille eesmärk on kaotada lõhe Euroopa haridusruumi raames seatud eesmärkidega ning luua järk-järgult usaldusväärne ja koostalitlusvõimeline järelevalvesüsteem, mille abil jälgitakse tulemusi kõigis hariduse allsektorites.

29. peatükk – Tolliliit

- Ukraina on viinud oma õigusaktid suurel määral vastavusse valdkondades, mis vajavad täiendavat vastavusse viimist, eelkõige liidu tolliseadustik ja vastavad teisesed õigusaktid ning muud liidu tollialased õigusaktid, mis käsitlevad näiteks tollimaksuvabastust, intellektuaalomandi õiguskaitse tagamist tollis, kultuuriväärtusi, sularaha, narkootikumide lähteaineid ja kahesuguse kasutusega kaupa.
- Ukraina on tõendanud, et tal on piisav haldus- ja tegevussuutlikkus ning ranged nõudmised tolliameti usaldusväärsuse ja tulemuste osas, samuti vajalik taristu oma kesk-, piirkondliku ja kohaliku tasandi tolliasutustes, et rakendada oma tollialaseid õigusakte ja tagada nende täitmine, et tõhusalt kontrollida ja jälgida piiriülest liikumist ning tagada pidevad jõupingutused korruptsiooni vastu võitlemiseks tolli valdkonnas, sealhulgas riikliku tolliteenistuse lõpuleviidud reformi kaudu, mis hõlmab töötajate uuesti atesteerimist.
- Ukraina on ilmutanud piisavat edu liidu tolliseadustiku ja muude liidu tollialaste õigusaktide rakendamiseks vajalike digitaalsete tollisüsteemide ettevalmistamisel ja arendamisel – ta rakendas riikliku tolliteenistuse 2024.–2030. aasta reformikava ning tagab vajalikud eelarve- ja inimressursid, mis võimaldavad neid digitaalseid tollisüsteeme arendada ja tagada nende koostalitlusvõime ELi digitaalse tollikeskkonnaga.

* *

Läbirääkimiste käigus jätkatakse ELi *acquis*' ja asjakohaste Euroopa standarditega vastavusse viimisel ja nende rakendamisel tehtud edusammude jälgimist. EL toonitab, et pöörab erilist tähelepanu kõikide eespool nimetatud konkreetsete küsimuste järelevalvele, et tagada Ukraina haldussuutlikkus, riigi võime viia oma õigusaktid täielikult vastavusse kõikides kõnealuses teemavaldkonnas käsitletud valdkondades ning rakendamise ja jõustamise jätkamine. Erilist tähelepanu tuleks pöörata kõnealuse teemavaldkonna ja läbirääkimiste teiste teemavaldkondade vahelistele seostele. Ukraina õigusaktide vastavust ELi *acquis*'le ja asjakohastele Euroopa standarditele ning *acquis*' rakendamise alast suutlikkust saab lõplikult hinnata alles läbirääkimiste hilisemas etapis. Lisaks kogu teabele, mida EL võib nõuda läbirääkimiste pidamiseks kõnealuse teemavaldkonna üle ja mis tuleb esitada konverentsile, kutsub EL Ukrainat üles esitama assotsiatsiooninõukogule kirjalikult ja korrapäraselt üksikasjalikku teavet ELi *acquis*' rakendamisel tehtud edusammude kohta.

Kõiki eeltoodud kaalutlusi silmas pidades peab konverents sobival ajal kõnealuse teemavaldkonna juurde tagasi pöörduma.

Lisaks tuletab EL meelde, et 7. oktoobrist 2026 kuni läbirääkimiste lõpuleviimiseni võidakse ELis vastu võtta uusi õigusakte.